

A települések infrastrukturális ellátottsága, 2015

Tartalom

Főbb folyamatok	1
Energiaellátás	1
Villamosenergia-ellátás	1
Gázellátás	2
Távfűtés- és melegvíz-ellátás	2
Települési vízgazdálkodás	2
A közműves ivóvízellátás jellemzői	2
Közüzemi szennyvízelvezetés	3
Szennyvíztisztítás	3
Települési hulladékgazdálkodás	4
Úthálózat	5

Főbb folyamatok

- 2000 óta a háztartási villamos energia fogyasztóinak száma 6,9%-kal növekedett. Az egy háztartási fogyasztóra jutó havi felhasználás 2008-tól mérséklődni kezdett, 2014-re a 2000. évi fogyasztási szint alá csökkent, 2015-ben azonban ismét meghaladta azt.
- A lakossági gázfogyasztás 2005-ben volt a legmagasabb (4600 millió m³), majd 2015-ben 3056 millió m³-re csökkent. A gázzal ellátott települések köre nem változott, 2005 óta 90% fölötti.
- A 2000 és 2015 közötti időszakot tekintve éves szinten 2014-ig csökkent a közüzemi víztermelés (19%-kal) és a vízfelhasználás (24%-kal), majd 2015-ben az előző évihez képest kismértékben – 5,3 és 3,7%-kal – emelkedett.
- 2015-ben a települések 63%-án működött közcsontra-hálózat, ehhez az ország lakásállományának mintegy 79%-a csatlakozott. 2000-ben ezek az arányok 27 és 51% voltak. A közműöllő (az ivóvízvezetékekkel ellátott és a közcsontra-hálózatra rákötött lakások arányának különbsége) a 2000-es 41,1 százalékponttól országosan 16,1 százalékpontra zárult.
- 2006 és 2013 között a közsolgáltatás keretében elszállított települési hulladék mennyisége folyamatosan csökkent, 2014 óta mérsékelten növekszik, 2015-ben 1,0%-kal emelkedett.

Energiaellátás

Villamosenergia-ellátás

2015-ben Magyarországon hat villamosenergia-elosztó társaság működött. Az elosztók által értékesített összes villamos energia mennyisége 2014-hez képest 3,0%-kal növekedett, 2015-ben 35 760 GWh volt. A szolgáltatott villamos energia több mint harmadát a háztartások hasz-

nálták fel, részesedésük az elmúlt évtizedben lényegében nem változott. Az egyetemes szolgáltatásban részt vevő lakossági felhasználók fogyasztása 2009 óta mérsékelten csökkent egészen 2014-ig. 2015-ben azonban a lakossági villamosenergia-fogyasztás kismértékben, 2,3%-kal 10 672 GWh-ra nőtt az előző évhez képest. Ez 5,7%-kal kevesebb fogyasztást jelent a 2009. évi csúcshoz viszonyítva.

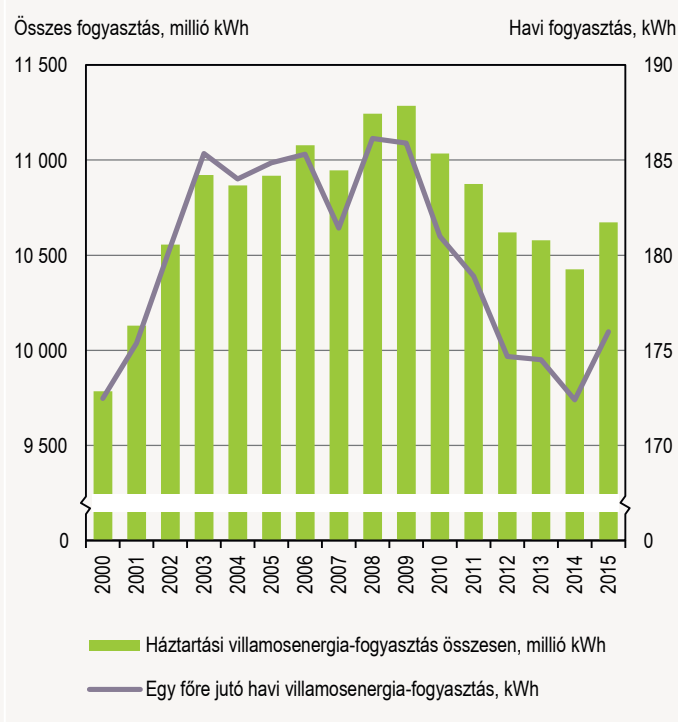
2015-ben a villamosenergia-szolgáltatók 5 millió 558 ezer fogyasztót láttak el, 91%-uk háztartási fogyasztó volt. A 2000. évi szinthez képest a fogyasztók száma 7,5, ezen belül a háztartási fogyasztók száma 6,4%-kal bővült. Ez utóbbi részben a lakásállomány növekedésével, részben pedig a villamosenergia-hálózat külterületi terjeszkedésével, üdülők, településeket övező kiskertek épületeinek bekötésével magyarázható.

Az egy háztartási fogyasztóra jutó villamosenergia-felhasználás havi átlaga 2000 és 2003 között közel 13%-kal bővült, 2007 kivételével 2009-ig magas, 185 kWh/hó körüli szinten állandósult. 2014-ig folyamatosan mérséklődött, majd 2015-re (176 kWh) az előző évhez képest 2,1%-kal emelkedett az egy fogyasztó által felhasznált villamos energia.

A háztartások energiateljesítménye területileg differenciált. A Pest és a Győr-Moson-Sopron megyei háztartások fajlagos villamosenergia-fogyasztása volt a legmagasabb, 29, illetve 13%-kal meghaladva az országos átlagot, míg Somogy és Zala megyében a legalacsonyabb a fogyasztás, az országos átlagtól 22, illetve 26%-kal maradtak el.

1. ábra

A háztartási fogyasztók villamosenergia-felhasználásának főbb adatai

Gázellátás

2015-ben hazánkban 2874 településen volt vezetékes földgázszolgáltatás, az ellátottság évek óta meghaladja a 90%-ot.

A fogyasztók száma 3 millió 431 ezer volt 2015-ban, aminek 94%-a háztartási fogyasztó, így több mint 3,2 millió háztartás energiaszükségletét fedezték a gázszolgáltatók. A háztartási fogyasztók 85%-a használt gázt fűtési célra is. A fűtési célú felhasználók aránya a tíz évvel ezelőttihez képest 3,7, míg a háztartási fogyasztóké 1,9%-kal növekedett.

Országos szinten a lakások 73%-ában használtak gázt a háztartások. A gázhálózatba bekapcsolt lakások aránya a fővárosban, Pest, Csongrád valamint Fejér megyében a legmagasabb (80% feletti), míg a legalacsonyabb Komárom-Esztergom (44%) és Tolna megyében (49%).

A 2015. évi lakossági felhasználás több mint 3 milliárd köbméter volt, ami 13%-kal meghaladta az előző évit. 2005 és 2012 között csökkenő tendencia jellemezte a háztartások fogyasztását, az utóbbi években azonban váltakozó irányú volt a felhasználás alakulása.

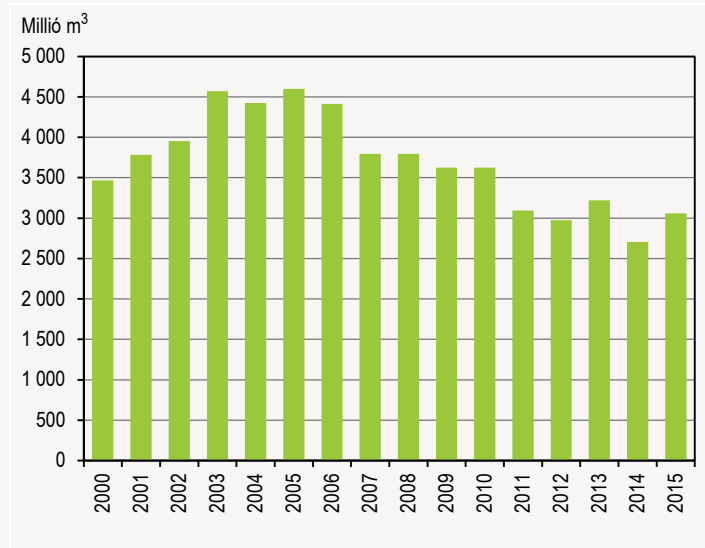
Az egy háztartásra jutó átlagos havi gázfogyasztás a 2003-as 125,4 m³/hó csúcsponttól lassuló ütemben, átmeneti növekedés mellett (2013-ban 82,6 m³/hó) csökkent a 2015-ös 79,2 m³/hó értékre. A gázfogyasztás országos átlagát Pest és Komárom-Esztergom megyében haladták meg a legnagyobb mértékben, több mint 30%-kal, míg Somogy megyében 20%-kal az átlag alatt maradtak.

Egy fő közel 26 m³ gázt használt fel havonta 2015-ben. A legtöbb gázt a budapesti és a Pest megyei lakosok (29, illetve 35,3 m³/hó), míg a legkevesebbet a Tolna és Baranya megyeiek (18,2, illetve 18,7 m³/hó) használtak.

A növekvő energiaárak és a lakosság energiatudatosabbá váló szemlélete egyaránt közrejátszik a felhasználás alakulásában, de nagymértékben hatással van rá az időjárás is.

2. ábra

A háztartásoknak értékesített gáz mennyisége

Távfűtés- és melegvíz-ellátás

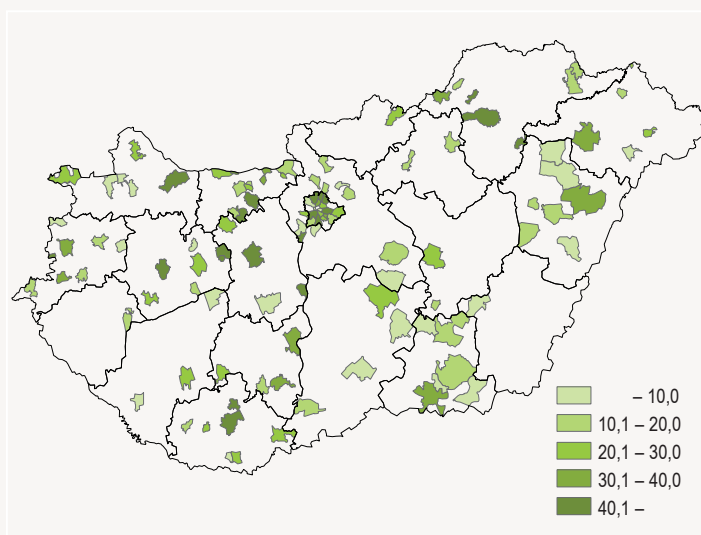
2015-ben a döntően helyi önkormányzati tulajdonban lévő távhőszolgáltató társaságok összesen 24 PJ kommunális célú hőenergiát értékesítettek, 72%-át a lakosságnak. A szolgáltatók a háztartásokon kívül jelentős számú közintézmény, kommunális létesítmény hőellátását is biztosították.

2015-ben az ország 95 településén 648 712 lakás – a lakásállomány mintegy 15%-a – részesült távhőellátásban. A jellemzően házigyári technológiával épített lakótelepi lakásokban csaknem másfélmillió ember él. A bekapcsolt lakások száma a rendszerváltást követően, az állami nagyberuházások keretében megvalósuló lakásépítések megszűnése óta nem növekedett.

A legtöbb távfűtött lakás (a bekapcsolt állomány 37%-a) Budapesten található, a fővárosi lakások több mint negyedében működik ez a szolgáltatás. Számuk a megyeszékhelyeken is jelentős, kivéve Békéscsabát és Zalaegerszeget. A hálózatba bekötött lakások aránya Dunaújvárosban (83%) és Almásfüzitőn (77%) a legmagasabb, de jelentős a korábbi nagy iparvárosokban, Tiszaújvárosban (76%), Tatabányán (74%), Kazincbarcikán (64%) és Oroszlányban (62%).

3. ábra

A távfűtésbe kapcsolt lakások aránya, 2015 (%)

A távhőszolgáltatással kapcsolatos használati meleg vízzel ellátott lakások száma 599 980 volt 2015-ben.

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal beszámolója szerint 2015-ben a felhasználói igények kielégítésére szolgáló távhőt túlnyomórészt – mintegy 76%-ban – földgázból állították elő a termelők és szolgáltatók. A biomassza aránya 12, a geotermiáé 4,0% volt. (A geotermia aránya 2014-ben még csak 2,7% volt.)

A háztartások fogyasztása a használati meleg víz és a távhő esetében 2007 óta 19, illetve 23%-kal csökkent, a távhőfogyasztás viszont a 2014. évi 14%-os csökkenéshez képest 2015-ben 8,4%-ot emelkedett. A lakások fogyasztása – az egyre több bekapcsolás ellenére – csökkent. A fogyasztás mérséklődése a nyílászárócserék, a külső hőszigetelés, valamint a fűtési rendszer korszerűsítésének, a fűtés szabályozhatóvá tételének az eredménye.

Bár át lehetne térni más hőellátási rendszerre, az aránytalanul nagy többletköltségek miatt az eredetileg távhőellátásra épített lakótelepeken erre még nincs reális lehetőség. Ugyanakkor éppen a távhőszolgáltató rendszerek adhatnak lehetőséget az energiahordozó-váltásra (alternatív energiahordozók: biogáz, biomassza, geotermikus és napenergia).

Települési vízgazdálkodás

A közműves ivóvízellátás jellemzői

A települések vízellátásának célja a lakosság ivó- és háztartási vízigényének biztosítása, valamint a közületek, közintézmények és a kisebb ipari üzemek ivóvíz minőségű vízzel való ellátása. A vízellátás történhet magán- és közkeletű, az üzemek vagy intézmények saját vízműveivel és közütemi vízvezetékkel. A vízellátás módja és a megoldás technikai kialakítása általában aszerint alakult, hogy milyen ellátási színvonalat igényelt az ellátandó település közigazgatási besorolása, szerkezeti elrendezése, társadalmi és gazdasági berendezkedése. A fejlődés általános iránya a közösség egészét ellátó közműves vízművek építése volt.

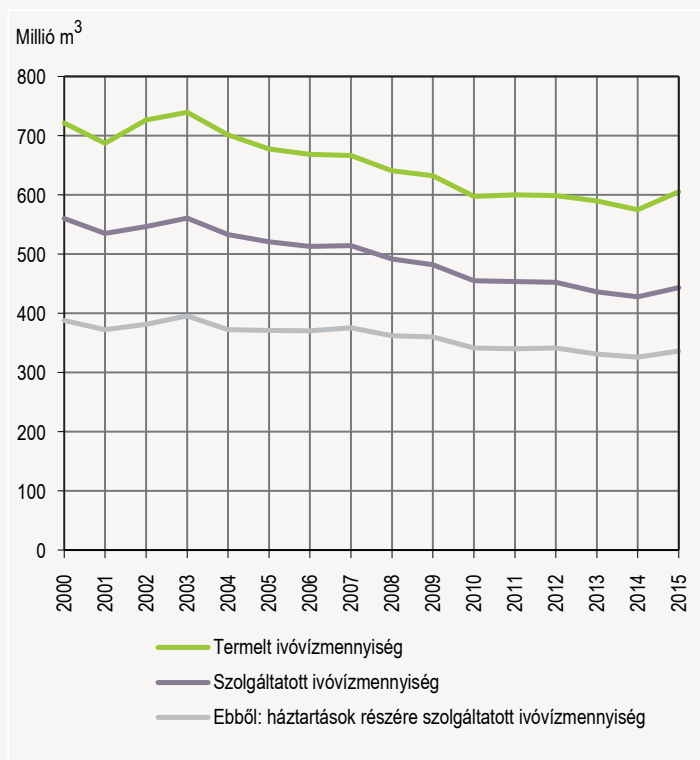
Az ellátottság az ország településein már 2007-ben elérte a 100%-ot. Nemzetközi összehasonlításban is jó mutatókkal rendelkeznek a magyarországi települések a közműves ivóvízellátás tekintetében, az ellátott lakások országos aránya 2015 végén 94,9% volt.

A termelt és szolgáltatott vízmennyiség, ezen belül a háztartások részére szolgáltatott ivóvíz mennyisége 2000 és 2014 között csökkent, az emelkedő vízdíjak és részben a saját kutas ellátásra történő átállás miatt. A termelt víz esetében ez több mint 19%-os csökkenést jelentett. 2015-ben a közüemi víztermelés 5,3, a vízfelhasználás pedig 3,7%-kal emelkedett 2014-hez képest, feltehetően a 2015. évi aszályos nyári időszak következtében.

A közüemi vízszolgáltatók által szolgáltatott éves adatok szerint a termelt és szolgáltatott vízmennyiség közötti különbséget a belső (vízműtelepi) technológiai, illetve a hálózati és a szolgáltatási veszteségek együttesen okozzák.

4. ábra

Közüemi víztermelés és -szolgáltatás

2000 és 2015 között az ivóvízvezeték-hálózat 3592 kilométerrel bővült, 2015-ben 65 877 kilométer volt. A közműves ivóvízellátásba bekapcsolt lakások száma 442 ezerrel nőtt ugyanezen időszak alatt.

A közműves ivóvízellátás extenzív fejlesztési szakasza lezárult, azonban az esetlegesen már több évtizede üzemelő vízműrendszerek ivóvízminőségi és üzemeltetési (pl. csőtörések) problémákat jelenthetnek.

Közüemi szennyvízelvezetés

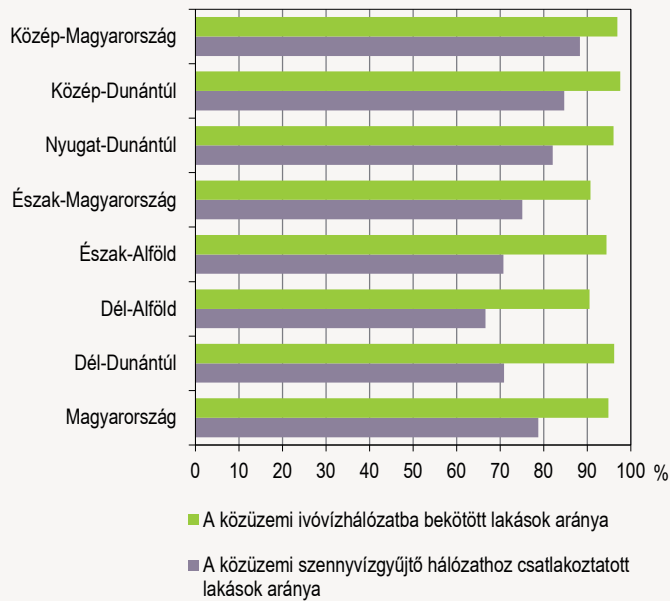
A vízkészletek hosszú távú megőrzése szempontjából nagyon fontos a csatornázás és a szennyvíztisztítás fejlesztése.

A települések szennyvízelvezetése – mint életminőségi mutató – az országok fejlesztési struktúrájában környezetvédelmi, közegészségügyi, nemzeti és nemzetközi megítélés szempontjából meghatározó tényező.

A közműolló a közműves vízellátásba és a szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások arányának a különbsége. 2015 végén a szennyvízgyűjtő hálózathoz csatlakoztatott lakások országos aránya 78,8% volt, a közműolló értéke pedig 16 százalékpont, ami az utóbbi évek fejlesztéseinek hatására fokozatosan zárul.

5. ábra

Közműolló, 2015

A valamilyen mértékben szennyvízcsatornával ellátott települések száma a 2000. évi 854-ről 2015-re több mint kétszeresére, 1999-ra emelkedett. Az üzemelő közüemi szennyvízelvezető rendszerrel nem rendelkező települések között azonban 4 város is volt: Nagyecsed, Süllyás, Tápisozele és Tompa. A többi 1152 üzemelő közüemi szennyvízelvezető rendszerrel egyáltalán nem rendelkező település község, 912 közülük 1000 fő alatti lélekszámú település. A nem ellátott települések számát megyénként vizsgálva megállapítható, hogy elsősorban Baranya (209), Somogy (142), Borsod-Abaúj-Zemplén (106), Vas (95), Zala (93) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (88) megyék – zömében kis lélekszámú – településein hiányzik a közüemi szennyvízelvezető hálózat (a hálózat hossza 0 km, vagy kisebb, mint 0,1 km). Ezek a települések többnyire olyan területeken vannak, ahol nem megoldható a szennyvízelvezető közmű gazdaságos üzemeltetése, ezért itt a környezetvédelem, illetve a társadalmi jólét érdekében költség- és környezetkímélő, szakszerű egyedi szennyvízkezelő létesítmények alkalmazása kerülhet előtérbe.

A szennyvízelvezető hálózatba bekapcsolt lakások száma 2000 és 2015 között több mint 1 millió 403 ezerrel bővült: a 2000. évi 2 millió 79 ezerről (51%) 3 millió 482 ezerre (79%) nőtt, csökkentve a vízálózatba bekött lakások számához viszonyított nagymértékű lemaradást.

A közcatornán elvezetett szennyvizek, beleértve az intézményi, az ipari, a saját kutas vízellátásból és az egyéb szennyvízkibocsátásokból származó szennyvizeket, valamint az egyesített szennyvízelvezető rendszereken elvezetett csapadékvíz mennyiségét is, együtt évente átlagosan 523 millió m³-t tettek ki a 2000–2015 időszak alatt.

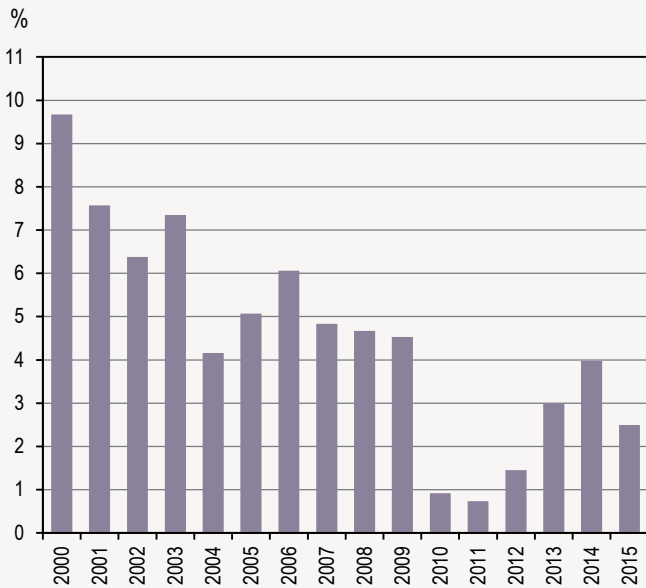
A közműves csatornázással rendelkező lakások száma és aránya a 2000-es állapothoz hasonlóan 2015 végén is Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés, Tolna és Somogy megyékben volt a legalacsonyabb. A legrosszabb helyzetben továbbra is Bács-Kiskun megye volt e tekintetben (56,6%). A legjobb helyzetben lévő fővárosban is csatornázatlanok még a peremkerületek egyes részei, több mint 40 ezer lakás (4,4%).

Szennyvíztisztítás

2000-ben még a közüemi szennyvízelvezetőkeken összegyűjtött szennyvizek 9,7%-át vezették kezelés nélkül a befogadóba (51,3 millió m³), 2015-ben teljesen tisztítatlanul, illetve bármilyen kezeléssel a közüemi szennyvízelvezetőkeken összegyűjtött szennyvizeknek országosan már csak közel 2,5%-át (12,4 millió m³) vezették a befogadóba (főként felszíni vizekbe).

6. ábra

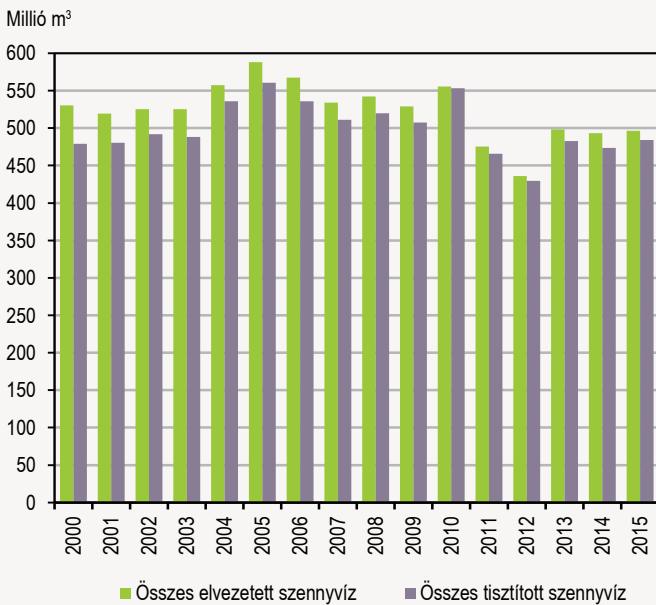
A közsatornán elvezetett, nem tisztított szennyvíz aránya a közsatornán elvezetett összes szennyvízhez képest

A szennyvíztisztító telepek hatékonysága a létesítmények műszaki állaga, az alkalmazott technológia, a kiépített teljesítmény, a tisztítandó szennyvíz mennyisége és szennyezőanyag-terhelése, továbbá az üzemeltetés szakértsége stb. függvényében eltérő.

7. ábra

A közsatornán elvezetett és a tisztított szennyvíz

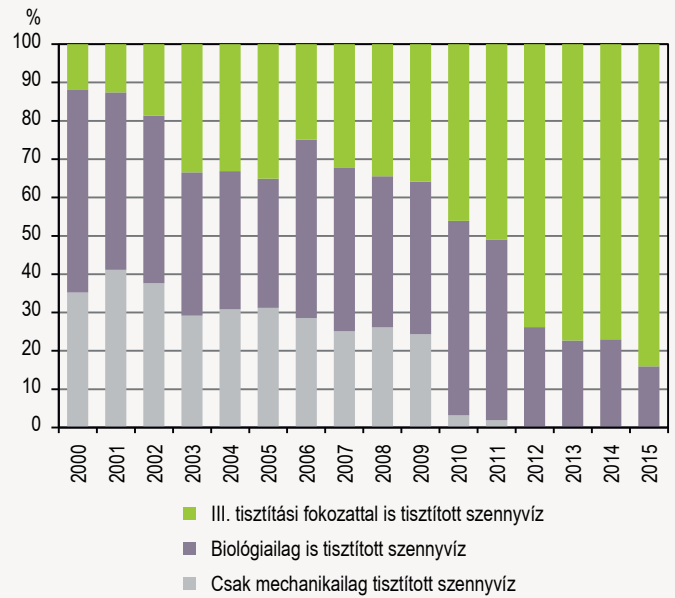

A tisztított szennyvizek nagy hányada – 2000-ben még több mint 35%-a és 2009-ben is több mint 24%-a – csak mechanikai kezelés után jutott a befogadóba. E tisztítási fokozat nem felelt meg a közegészségügyi és környezetvédelmi követelményeknek.

A tisztítótelepre vezetett legalább biológiailag is kezelt szennyvizek aránya az összes tisztítótelepre vezetett települési szennyvízhez viszonyítva 2012-től kezdődően csaknem elérte a 100%-ot a 2000. évi mintegy 65%-os értékhez képest. A jelentős javulás elsősorban a budapesti szennyvíztisztítási fejlesztések eredménye.

8. ábra

Közüemi szennyvíztisztítás

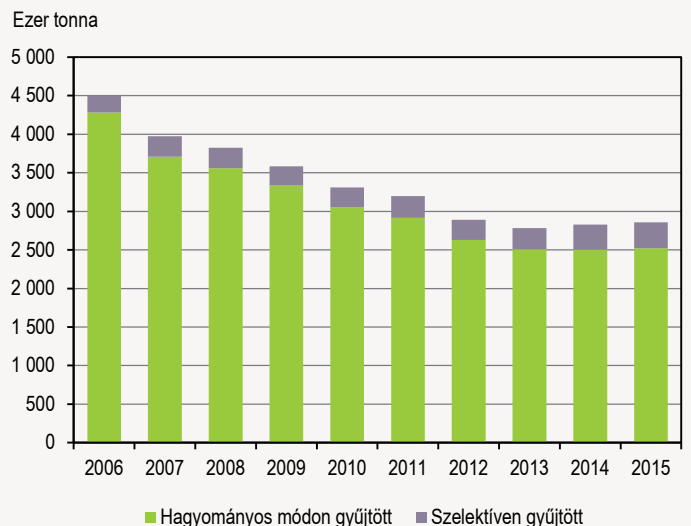
A tisztítótelepre vezetett települési szennyvízből csak mechanikailag kezelt települési szennyvíz aránya 0,1%-ra csökkent 2015-re.

Települési hulladékgazdálkodás

2006 és 2013 között a közsolgáltatás keretében elszállított települési hulladék mennyisége folyamatosan csökkent. Ennek a fő okai a fogyasztási szokások megváltozása, illetve a gazdasági világválság következtében bekövetkező fogyasztás-visszaesés voltak. 2014-re a gazdaság élénkülésével nőtt a fogyasztás, emiatt a települési hulladék mennyisége is növekedett, 2015-ben az előző évihez képest 1,0%-kal. Ezzel párhuzamosan a szelektív gyűjtés aránya folyamatosan emelkedik, köszönhetően a háztól történő szelektív gyűjtési mód elterjedésének. A szelektív gyűjtés elterjesztése azért fontos, mert ez az egyik alapja a fenntartható hulladékgazdálkodás megvalósításának. A települések hulladékgazdálkodási közsolgáltatásának biztosítása az önkormányzat feladata, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény azonban rendelkezik arról is, hogy az ingatlanhasználónak a közsolgáltatást igénybe kell vennie.

9. ábra

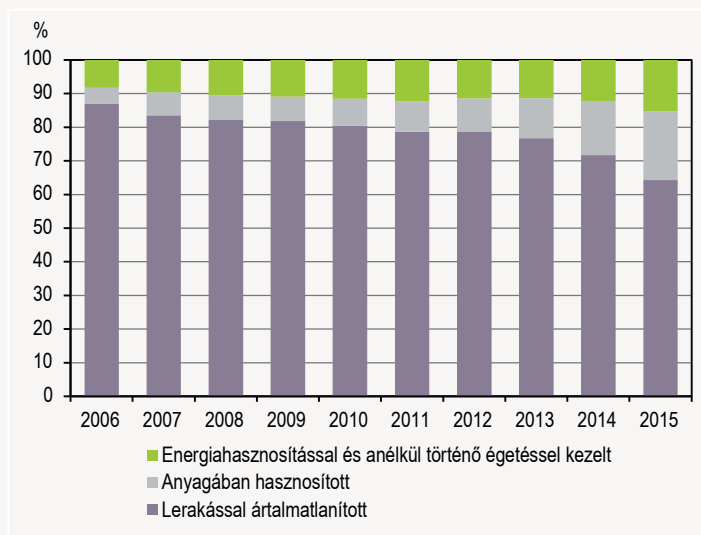
A közsolgáltatás keretében elszállított települési hulladék mennyisége

A hulladékkezelési módok közül még mindig a környezeti szempontból legártalmasabb kezelési mód, a lerakás aránya a legmagasabb (64%), de az anyagában hasznosítás részesedésének (2006-ban 4,8-ről 2015-re 20,5%-ra) növekedésével párhuzamosan ennek aránya évről évre csökkent (2006-ban 87-ről 2015-re 64%-ra). A további kezelési módok közül az energiahasznosítással és anélkül történő égetés aránya 2015-ben 15,2% volt. Hátránya, hogy az égetés során további környezeti kockázatok merülhetnek fel, és az égetési maradékokat is ártalmatlanítani kell.

10. ábra

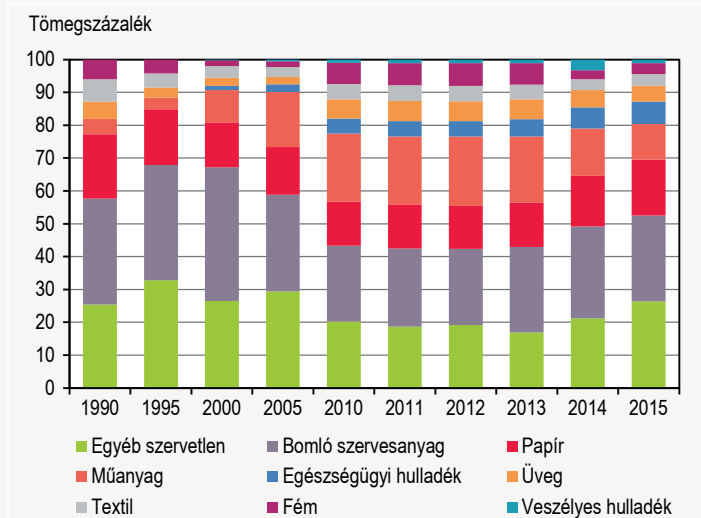
A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék kezelés szerinti megoszlása

A keletkezett hulladék tömegének csökkenése az összetevők arányának a megváltozásából is fakadhat. A Budapesten keletkezett, vegyesen gyűjtött települési hulladék összetétele 1990-től napjainkig jelentős mértékben változott, ennek fő okai a fogyasztási szokások változása, illetve a szelektív hulladékgyűjtés elterjedése. 1990-hez képest 2013-ra jelentősen megnőtt a műanyag hulladékok aránya (4,6-ről 20%-ra), azonban 2013 és 2014 folyamán a háztól történő szelektív gyűjtésre történő áttérés következtében 2015-re jelentősen visszaszorult. A házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés elterjedésének eredményét mutatja az is, hogy 2015-re jelentősen csökkent a fémhulladék vegyes települési hulladékon belüli aránya. Környezetvédelmi szempontból fontos még, hogy a biológiailag lebomló hulladékok aránya is csökkent (1990–2015 között 32-ről 26%-ra).

11. ábra

A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék anyagcsoportok szerinti összetétele Budapesten

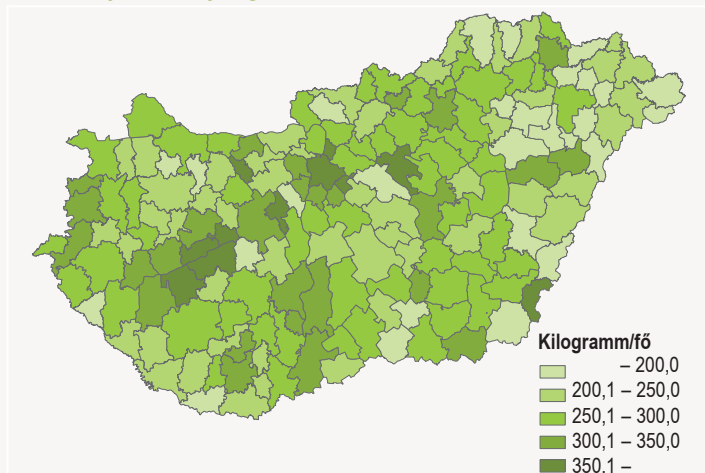

Forrás: Fővárosi Közterület-fenntartó Nonprofit Zrt.

A közszolgáltatás keretében elszállított, egy főre jutó hulladék mennyisége a nagyvárosi, illetve a nagyobb idegenforgalommal rendelkező területeken, így például a Balaton környéki (Siófoki 606, Balatonfüredi 568 kilogramm/fő), a Gárdonyi (366 kilogramm/fő) vagy a Gyulai (362 kilogramm/fő) járá-sokban volt a legnagyobb.

12. ábra

A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék egy főre jutó mennyisége, 2015

Úthálózat

2015-ben a helyi és országos közutak hossza együttesen közel 205 ezer kilométer volt, ez lényegében nem változott 2010-hez viszonyítva. 2010 óta legnagyobb mértékben a kerékpárutak hossza nőtt (33%-kal), míg a gyalogutaké 1,0%-kal csökkent.

A közúthálózat állami tulajdonú országos közutakból és önkormányzati tulajdonú helyi közutakból áll. Az országos közutak hossza 31 925 kilométer volt 2015-ben. Az országos közúthálózat bonyolítja le az ország teljes közúti forgalmának mintegy 75%-át. Az országos közutakból 8745 kilométer a főhálózat, amelyből 2347 kilométer "E" út, vagyis az európai úthálózat része. Az országos közutak hosszának 27%-a településeken halad keresztül, tehát a települések helyi forgalmának lebonyolításában is jelentős szerepet játszik. Az országos közutakon 7529 híd, 1793 közúti-vasúti keresztezés (amelyből 1448 szintbeli, ebből 63 biztosítás nélküli), ezen kívül 8715 közúti csomópont és 5503 szintbeli gyalogos átjáró található.

2000 és 2010 között az autópályák hossza több mint kétszeresére nőtt. A 2011–2012. évi stagnálást követően az autópályák hossza kismértékben, de folyamatosan növekedett, 2015-ben 1168 kilométer volt.

1. tábla

A közúthálózat hossza jelleg szerint

Megnevezés	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Autópálya	448	1 067	1 099	1 099	1 132	1 144	1 168
Autóút	57	205	205	205	205	205	263
Csomóponti ágak és gyorsforgalmi utak pihenőútjai ^{a)}	242	522	587	588	607	613	639
I. rendű főút	2 173	2 155	2 154	2 165	2 169	2 169	2 163
II. rendű főút	4 330	4 461	4 465	4 465	4 656	4 788	4 798
Egyéb közút	23 057	23 218	23 188	23 169	22 992	22 883	22 895
Országos közút összesen	30 307	31 628	31 698	31 692	31 760	31 802	31 925
Kiépített helyi közutak	40 892	44 734	44 840	45 095	45 354	45 559	45 882
Kiépítetlen helyi közutak	88 609	123 205	124 423	125 154	126 195	126 696	127 075
Helyi közutak összesen	129 501	167 939	169 263	170 249	171 549	172 255	172 957
Gyalogút	56 708	50 220	50 321	49 819	49 603	49 637	49 708
Kerékpárút	1 282	2 058	2 193	2 333	2 463	2 650	3 072

^{a)} Egyéb csomóponti ágak, pihenőhelyek útjainak hosszával együtt.
Forrás: Magyar Közút Kht.

További információk, adatok (linkek):

[Táblák \(STADAT\) – Idősoros éves adatok – Környezet](#)

[Táblák \(STADAT\) – Idősoros éves, területi adatok – Környezet](#)

[Táblák \(STADAT\) – Idősoros éves adatok – Lakás, kommunális ellátás](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjön velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu

© KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL, 2016

A kiadvány kialakítása egyedi, annak tördelési, grafikai, elrendezési és megjelenési megoldásai a KSH tulajdonát képezik. Ezek átvétele, alkalmazása esetén a KSH engedélyét kell kérni.

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével történhet!